

Universitets- och
högskolerådet

GENERALDIREKTÖRENS
BESLUT

Diarienummer

1.1-00849-2018

Datum
2018-10-04

Länsstyrelsen i Stockholms län

Sametinget

Postadress
Box 45093
104 30 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2
111 60 Stockholm

Telefon
010-470 03 00

Org nr
202100-6487

www.uhr.se

Beslut om redovisning av internt och externt riktade insatser utifrån minoritetspolitikens mål

Bakgrund

UHR har enligt regleringsbrevet för 2018 i uppdrag att följa upp, analysera och redovisa sina internt och externt riktade insatser utifrån minoritetspolitikens mål till Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget, se bilaga.

Beslut

Härmed beslutas att bifogad redovisning ska lämnas till Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget den 4 oktober 2018.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Karin Röding efter föredragning av utredare Annika Ghafoori i närvaro av avdelningschef Tuula Kuosmanen.

Karin Röding

Annika Ghafoori, föredragande

Bilaga 1

Redovisning av riktade insatser utifrån
minoritetspolitikens mål

Expedieras till
Länsstyrelsen i
Stockholms län
Sametinget

Analys, främjande och tillträdesfrågor

Föredragande
Annika Ghafoori
Utredare

010-4700640
annika.ghafoori@uhr.se

PM

Diarienummer
1.1-00849-2018

Datum
2018-10-04

Postadress
Box 45093
104 30 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2
111 60 Stockholm

Telefon
010-470 03 00

Organisationsnummer
202100-6487

www.uhr.se

Redovisning av riktade insatser utifrån minoritetspolitikens mål

UHR främjar och sprider på olika sätt kunskap om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken. Främjandearbetet ingår som en del i myndighetens strategiska arbete med regeringsuppdraget kring breddad rekrytering, breddat deltagande och jämställdhet. Myndighetens målsättning är att fortsätta integrera de minoritetspolitiska målen i den ordinarie verksamheten. Nedan följer UHR:s redovisning av internt och externt riktade insatser utifrån minoritetspolitikens mål till Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget.

Information på webbplatser

Webbsidornas målgrupper är nationella minoriteter, övrig allmänhet, lärosäten samt övriga myndigheter och organisationer i allmänhet.

På myndighetens webbplats, uhr.se:s startsida, ger UHR allmän information om myndigheten och dess uppdrag på de nationella minoritetsspråken (se startsidan <https://www.uhr.se/>). Under perioden 1 januari till 31 augusti 2018 uppgick det totala antalet externa visningar till 341. På sidan *Nationella minoriteter* under *Lika möjligheter* ger UHR information om myndighetens arbete för att främja nationella minoriteter och deras rättigheter (se <https://www.uhr.se/lika-mojligheter/nationella-minoriteter/>). Under perioden 1 januari till 31 augusti 2018 uppgick antalet externa sidvisningar till 198.

På myndighetens webbplats, studera.nu:s startsida, finns information på de nationella minoritetsspråken med varieteter, totalt 12 olika översättningar (se <https://www.studera.nu/>). Under perioden 1 januari till 31 augusti 2018 uppgick antalet unika sidvisningar till 1 374.¹ På sidan *Nationella minoriteter* under *Att välja utbildning* finns information om nationella minoriteter och deras rättigheter, de nationella minoritetsspråken, vilka lärosäten som ansvarar för att utveckla och erbjuda högskoleutbildning inom respektive nationellt minoritetsspråk samt länk till sökfunktionen *Sök utbildning* (se <https://www.studera.nu/att-valja->

---

¹ Statistiken innehåller externa och interna visningar.

utbildning/nationella-minoriteter/nationella-minoriteter/). Under perioden 1 januari till 31 augusti 2018 uppgick antalet unika sidvisningar till 1 375.²

UHR:s bedömning är att informationen på myndighetens webbplatser bidrar till att synliggöra och sprida kunskap om de nationella minoriteterna bland allmänheten och inom högskolesektorn. Den har även ett viktigt symbolvärde eftersom den signalerar att myndigheten arbetar med dessa frågor och ser dem som viktiga. Informationen bidrar också till att hålla de nationella minoritetsspråken levande genom att språken syns på myndighetens webbplatser.

Det är svårt att bedöma om informationen bidragit till fler sökande till högskolan, men statistiken visar att antalet sidvisningar har ökat något det senaste året. Detta beror sannolikt på att UHR har marknadsfört dessa sidor i olika sammanhang.

Kortfilmer för sociala media

UHR har under året fortsatt att tillhandahålla fem kortfilmer och en trailer för sociala media på de nationella minoritetsspråken lulesamiska, sydsamiska, nordsamiska, meänkieli och finska. Kortfilmerna syftar till att sprida kunskap om de nationella minoriteterna och att inspirera till högskolestudier. De är textade på svenska och respektive nationellt minoritetsspråk och finns att se på UHR:s YouTube-kanal samt myndighetens webbplatser uhr.se och studera.nu. Filmerna togs fram och publicerades utifrån önskemål som framkommit vid samråd med företrädare för de nationella minoriteterna.

Under perioden 1 januari till 31 augusti 2018 uppgick det totala antalet visningar av filmerna till 21 805, varav 14 235³ på UHR:s YouTube-kanal. Flest visningar hade filmerna på meänkieli med 7 068. Antalet externa visningar på sidan #Hjärtetspråk på uhr.se uppgick till 89 och antalet unika visningar på studera.nu uppgick till 413.

Under perioden november 2017 till september 2018 har ljudfilerna från kortfilmerna har lånats ut till en utställning om nationella minoriteter, *Prioritet: Minoritet*, vid Västerbottens museum i Umeå.

Antalet visningar av kortfilmerna på UHR:s webbplatser och på YouTube var störst under lanseringsåret 2017, men årets statistik visar att det funnits ett fortsatt intresse för filmerna. UHR:s bedömning är därför att kortfilmerna och återanvändningen av ljudfilerna kan ha bidragit till ökad kunskap om nationella minoriteter och minoritetsspråk bland allmänheten.

---

² Statistiken innehåller externa och interna visningar.

³ Statistiken innehåller externa och interna visningar.

Konferenser, fortbildning och utbildningsmaterial

Kvalitetsdrivet

UHR anordnar regelbundet konferensen *Kvalitetsdrivet* med olika teman som rör likabehandling, jämställdhet, breddad rekrytering till- och breddat deltagande inom högskolan. Målgruppen är lärosäten, andra myndigheter och intresseorganisationer inom utbildningssektorn. Vid årets konferens den 18 april i Stockholm deltog 250 personer. Nationella minoriteter var ett av konferensens teman. Företrädare från Kulturdepartementet berättade vid ett inledande plenumseminarium om de nationella minoriteterna, lagstiftning, pågående utredningar, de minoritetspolitiska målen och hur universitet och högskolor kan bidra till dessa. Ett andra plenumseminarium innehöll en presentation av ett nytt utbildningsverktyg för lärare samt studie- och yrkesvägledare för arbete med breddad rekrytering. Filmen har översatts till nationella minoritetsspråk (se avsnittet nedan). Vid ett efterföljande parallellt seminarium, med 75 deltagare, presenterades två aktuella UHR-rapporter på temat nationella minoriteter (se vidare avsnittet nedan).

Utbildningsmaterial för vägledare och lärare på låg- och mellanstadiet om breddad rekrytering till högskolan

UHR har lanserat ett digitalt pedagogiskt utbildningsverktyg för lärare samt studie- och yrkesvägledare inom grundskolan för arbete med breddad rekrytering inom låg- och mellanstadium. Syftet är att främja breddad rekrytering och motverka könsbundna studieval. Materialet består av en kort animerad film och uppföljande övningar som tagits fram i samarbete med Malmö högskola (Malmö universitet) och Botkyrka kommun. Animationen har textats på de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani, nordsamiska (samt på svenska, engelska, arabiska och i syntolkad version). Med det pedagogiska verktyget följer ett faktamaterial för lärare samt studie- och yrkesvägledare. För mer information och länk till filmer och lektionshandledning (se <https://www.uhr.se/lika-mojligheter/valkommen-till-hogskolan/>).

Lansering inleddes i slutet av november 2017 och har fortsatt under 2018. Spridning har skett via pressmeddelande, nyhetsbrev och mejl till enskilda vägledare, vägledarnätverk, kommuner och regioner. Verktyget har presenterats vid konferensen Kvalitetsdrivet och för 80 lärare i Trelleborgs kommun under februari. Under perioden 1 januari till 31 augusti 2018 uppgick det totala antalet visningar på UHR:s YouTube-kanal till 1 235.

UHR:s bedömning är att spridningen har varit relativt bred och att det finns ett intresse för verktyget i olika delar av landet. Arbetet kommer att fortsätta genom ytterligare kontakter med lärosäten och kommuner under hösten 2018 och våren 2019. Målsättningen är att fortsätta att sprida information om att verktyget finns och genomföra samarbeten med universitet och högskolor.

Den globala skolans seminarier om kultur och identitet

Inom ramen för Den globala skolans (DGS) fortbildning för skolpersonal inom lärande för hållbar utveckling⁴ genomför UHR seminarier i syfte att bidra till skolans kunskaps- och metodutveckling. Målsättningen är att det i förlängningen ska ge elever förutsättningar att göra medvetna val och verka för en hållbar värld. Seminarierna behandlar bland annat frågeställningar om kultur och identitet.

UHR har under året genomfört tre seminarier på temat nationella minoriteter. Vid seminarierna presenterades information om nationella minoriteter (med medverkan från nationella minoriteter), innehåll i läroplanen med koppling till nationella minoriteter samt hur pedagoger kan använda detta i undervisningen. Materialet om romer har delvis tagits fram i en referensgrupp tillsammans med Skolverket och romska lärare vilket bidrar till kvalitetssäkring. En viktig del av seminarieupplägget är att företrädare för de nationella minoriteterna medverkar och bidrar med kunskaper och erfarenheter, vilket ökar trovärdigheten och de nationella minoriteternas delaktighet och inflytande. Information om seminarierna har spridits via UHR:s webbplatser och genom mejlutskick till skolor i närområdet.

Den 24 januari genomfördes två seminarier i Umeå tillsammans med Västerbottens museum, ett för skolpersonal och ett för lärarstuderande. I upplägget ingick ett besök på utställningen *Prioritet: Minoritet* vid Västerbottens museum (se <https://www.utbyten.se/mojligheter/mojligheter-inom-forskola-och-skola/den-globala-skolan/seminarier/umea-2018-01-24/>). Antalet deltagare var totalt 50.

Den 12 april genomfördes ett seminarium för grundskolepedagoger i Göteborg tillsammans med Göteborgs stad och Levande historia (se <https://www.utbyten.se/mojligheter/mojligheter-inom-forskola-och-skola/den-globala-skolan/seminarier/goteborg-2018-04-12/>). Antalet deltagare var 34.

UHR:s bedömning är att det finns ett intresse för frågorna, men att lärarna ofta har svårt att delta på grund av arbetsbelastning och uppgifter knutna till yrkesrollen. Detta gör att deltagandet varit lägre än önskat, men UHR ser ändå att seminarierna fyller ett stort behov då de bidrar med kunskap. Seminariediskussioner och utvärdering av årets aktiviteter visar att det finns bristande kunskap om nationella minoriteter bland pedagoger. Många saknar också kunskap om hur ämnet kan integreras i undervisningen, vilket gör att de undviker ämnet. De nationella minoriteternas medverkan har varit mycket uppskattad av seminariedeltagarna.

---

⁴ Agenda 2030:s globala mål för hållbar utveckling.

Inga gemensamma samråd med nationella minoriteter och skolmyndigheter

UHR har sedan myndighetens start 2013 deltagit i årliga samråd med företrädare för de nationella minoriteterna och utbildningsmyndigheter (Skolinspektionen, Skolverket, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Universitetskanslersämbetet. Skolverket har hittills, utifrån övriga myndigheters önskemål, tagit ansvar för att samordna och administrera samråden i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län och utbildningsmyndigheterna.

Till följd av Skolverkets förändrade uppdrag har inga gemensamma samråd planerats eller genomförts under året. UHR ser fortsatt behov av gemensamma samråd eftersom dessa möten tillför kunskap om vad de nationella minoriteterna anser vara viktigt att arbeta med.

Utredningar

Fokusgruppsamtal med gymnasieungdomar från nationella minoriteter

UHR har under året slutfört en egeninitierad undersökning av hur gymnasieungdomar från nationella minoriteter ser på högre studier. Syftet är att utforska upplevda hinder för högskolestudier. Målsättningen är att undersökningens resultat ska bidra till kunskapsutveckling och kunna användas som underlag i UHR:s och lärosätenas fortsatta främjandearbete.

UHR har genomfört nio fokusgruppsintervjuer med trettionio gymnasieungdomar från samtliga nationella minoriteter, med regional spridning. Undersökningens frågeställningar baserades delvis på tidigare forskning. Företrädare för de nationella minoritetsorganisationerna har också bidragit med kontakter med fokusgruppsdeltagare, frågeställningar, tolkning av resultat och förslag till rekommendationer.

Av intervjuerna framgår att flertalet ungdomar har erfarenheter av tidigare diskriminering och okunskap om nationella minoriteter inom grund- och gymnasieskolan. Exempel på det är brist på kunskap om nationella minoriteters behov inom studie- och yrkesvägledningen, brist på professionell språkutbildning inom skolan och brist på aktiviteter från högskolan specifikt riktade till grupperna. I rapporten rekommenderar UHR universitet och högskolor att utarbeta en minoritetspolitisk strategi och lämnar förslag på vad som kan ingå. För mer information och länk till rapporten (se <https://www.uhr.se/publikationer/Rapporter/vad-kan-den-svenska-hogskolan-gora-for-ungdomar-fran-sveriges-nationella-minoriteter/>).

Rapporten publicerades i mitten av april 2018 och har spridits till allmänheten, myndigheter, intresseorganisationer och lärosäten genom pressmeddelanden, nyhetsbrev och mejl. Den har också spridits vid Tillträdesrådets möte i maj, genom seminarier på konferenserna Kvalitetsdrivet och FACE (Universitetet i Worcester) i början av juli samt Vägledarinformationsträff (Malmö universitet) i mitten av september.

UHR:s bedömning är att rapporten genom konferenser och utskick fått en god spridning inom utbildningssektorn. Den kan på så sätt bidra till ökad kunskap om gymnasieungdomars syn på högre utbildning. UHR:s förhoppning är att rapporten kan användas som redskap för breddad rekrytering och breddat deltagande av studie- och yrkesvägledare och andra funktioner inom hela utbildningssektorn.

Sökande- och antagningsstatistik

I april publicerade UHR den statistiska analysen *Högskoleutbildning i nationella minoriteters språk och kultur - vad har hänt?* Rapporten jämför åren 2016 och 2017 samt ger en tillbakablick på läsåren 2008/09 till 2016/17. Den innehåller uppgifter om utbildningsutbud avseende kurser och program i nationella minoriteters språk och kultur, antal behöriga sökande, antagna, reserver och registrerade studenter samt genomströmning. Rapporten syftar till att visa hur antagningsbilden ser ut och förändras över tid. Målsättningen är att intresseorganisationer och myndigheter (inklusive lärosäten) ska kunna använda rapporten som underlag för diskussioner och beslut.

Rapportens slutsats är bland annat att det finns brister i utbudet av utbildningar i nationella minoriteters språk och kultur. Det saknas utbildningar, utbildningsformer och sökande för sammanhängande utbildningskedjor med utbildningar på både grund- och avancerad nivå i alla språk. Särskilt när det gäller romani chib och meänkieli är antalet utbildningar mycket begränsat. Utbudet av distans- och campusförlagda utbildningar är ojämnt fördelat mellan språken och det är brist på kompletterande utbildningar inom det ordinarie utbudet för lärare. UHR ser även behov av lokal och nationell översyn av marknadsföring och vägledning inom området. För mer information och länk till rapporten (se <https://www.uhr.se/publikationer/Rapporter/hogskoleutbildning-i-nationella-minoriteters-sprak-och-kultur---vad-har-hant/>).

Den rapport som publicerades i mitten av april 2018 har spridits till allmänheten, myndigheter (inklusive lärosäten) och intresseorganisationer genom pressmeddelanden, mejl och nyhetsbrev. Den har också spridits genom Tillträdesrådets möte och genom seminarier på konferenserna Kvalitetsdrivet och FACE.

UHR:s bedömning är att rapporten genom konferenser och utskick fått en god spridning inom utbildningssektorn och att innehållet på så sätt kan bidra till ökad kunskap.

Med detta har Universitets- och högskolerådet rapporterat sin uppföljning av 2018 års insatser i den egna verksamheten utifrån det minoritetspolitiska målet.